

РЕЦЕНЗИЯ

От Доц. Д-р Мария Величкова Юнакова, д.м.,
Медицински Университет – Варна,
Медицински Комплекс „Д-р Щерев“ – София

ОТНОСНО

Дисертационен труд: „Усложнения на бременността след асистиран репродуктивни техники“ за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“, научна специалност „Акушерство и гинекология“ на д-р Мариета Тодорова Искилиева.

Кратки биографични данни

Д-р Мариета Искилиева е родена на 22.02.1984 г. в гр. Смолян. Завършва МУ – София през 2009 г. Работи като лекар-ординатор в ПСАГБАЛ „Св. София“ от 2003 до 2009 г., след което придобива специалност по Акушерство и гинекология. От 2010г. е част от екипа на Сектора по фетална медицина в Медицински комплекс „Д-р Щерев“. Тя е първият български специалист, който се обучава и по Европейската програма на Европейския Борд Колидж по акушерство и гинекология (EBCOG) към Медицински комплекс „Д-р Щерев“.

Член е на Българския лекарски съюз, Асоциацията по майчино-фетална медицина, The Fetal Medicine Foundation.

Взела е участие в редица национални и международни форуми по проблемите на акушерството, гинекологията и майчино-феталната медицина.

Актуалност на проблема

От раждането на първото ин-витро бебе Луис Браун във Великобритания през 1978 г. до днес броят на децата, родени след прилагане на асистиран репродуктивни технологии (АРТ) в света непрекъснато нараства, особено през последните години с бързото развитие на технологиите. По статистически данни техният брой възлиза на над 8 млн. или над 6% от населението на планетата. Този факт прави изследването на съпътстващите медицински последствия върху майките и техните новородени от прилагането на асистиран репродуктивни технологии, изключително актуално. Намирането на алгоритъм за оценка на риска от проявлението на усложнения, тяхното

педотвратяване или оптимално менажиране, е от изключителен практически интерес. Всичко това прави темата на дисертационния труд много актуална и навременна.

Структура на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е много добре структуриран. Съдържа 225 стандартни машинописни страници. Включва 63 таблици, 40 фигури и 4 приложения, което осигурява оптимално онагледяване на изложените тези. Библиографичната справка на дисертационния труд е богата – 297 автора, повечето от които – 286 на латиница, а 11 са на кирилица.

Литературен обзор

Литературният обзор е направен задълбочено и прецизно. Богатата литературна справка, представена на 62 машинописни страници, предполага изчерпателно и задълбочено познаване и анализиране на постигнатото в областта на проучваните теми. Обобщен е опитът и достиженията в изследваната област на водещи колективи, специалисти и клиници. Това гарантира достоверността на данните и актуалността на справката – повечето от проучените публикации са от последните 10 години.

Цел на проучването

Целта на проучването да се изследва честотата на усложнения при едноплодни бременности, настъпили след прилагане на асистиран репродуктивни технологии и сравнението им с контролна група от спонтанно забременели жени, е конкретно и ясно дефинирана. Използването на контролна група предполага обективност на резултатите.

Материали и методи

Изследваният клиничен материал обхваща 1310 бременни жени (след АРТ и спонтанно забременели). Изследван е изходът от 5229 АРТ цикъла – 3773 IVF/ICSI, 875-FrET и 581 цикъла с използване на донорски яйцеклетки. Проучването обхваща пет годишен период (2013 – 2017г.). Богатият клиничен материал, обхванатият период и използването на надеждна контролна група, осигурява условия за качествена статистическа обработка и респ. надеждност на получените резултати и сила на направените изводи. Използвани са съвременни и надеждни статистически методи.

Оценка на резултатите и изводите

Като цяло резултатите от представения дисертационен труд доказват безопасността и ефективността на АРТ процедурите – по-голямата част от бременностите след АРТ са неусложнени и като резултат се раждат здрави деца. Все пак част от бременностите се

асоциират с повишен акушерски и перинатален риск и за майката и за плода, често поради съпътстващи фактори като възраст на майката и/или съпътстващи заболявания като PCOS, инсулинова резистентност, тироидна патология, ендометриоза, наднормено тегло, др.

От изводите правят впечатление редица факти:

1. Ултразвуковото изследване е основно в оценката на риска и проследяването на усложненията при бременности, вкл. след АРТ;
2. Честотата на Прееклампсия, гестационен диабет и интраутеринна ретардация на плода е достоверно по-висока при пациентите, забременели след прилагане на асистирана репродукция в сравнение със спонтанно забременелите. Очаквано тази акушерска патология е много по-честа при жените над 35 годишна бременност, при които са проведени АРТ.
3. Интересен резултат е обратната корелация между дебелината на ендометриума в деня на ембриотрансфера и риска от развитие на растежна ретардация на плода – при жени с ендометриум под 10 мм вероятността от развитие на IUGR е по-голям. Това дава повод при такива пациенти да се положат усилия за подготовка на ендометриума преди трансфер – съдоразширяващи средства, физиотерапия на малък таз, противовъзпалително лечение, механична стимулация чрез прилагане на локални ендометриални лезии, др.
4. Очакван резултат е по-високата честота на неуспешно завършилите бременности след АРТ при жени над 35 г.възраст, при 88,9% от които, в унисон с литературните данни, е доказан хромозомен дефект в изследвания абортивен материал. При пациентите с неуспешно развили се бременности, обаче, е доказана и по-висока честота на съпътстващи заболявания като PCOS, ендометриоза, патология на щитовидната жлеза, генетично предразположение към венозна тромбоза, своевременната профилактика и лечение на които могат да подобрят прогнозата и изхода на бременностите.
5. Честотата на извънматочните бременности след АРТ е 2,4%. Свързва се със съпътстваща патология като хроничен възпалителен процес в малкия таз, ендометриоза, предшествващи оперативни интервенции. Своевременното установяване на тези предразполагащи фактори и тяхното навременно лечение – лечение на хроничния възпалителен процес в малкия таз, оперативно лечение на ендометриозата или на патологично променените маточни тръби преди прилагането на асистирана репродуктивни технологии, би минимизирал рискът от извънматочна бременност. Ранното откриване на локализацията на

бременността с ултразвуков преглед още в 5 – 6 г.с. е от изключително значение за предотвратяване разстройването на извънматочна бременност.

Оценка на приносите на дисертационния труд

Дисертационният труд се отличава с приноси с оригинален и потвърдителен характер, като те имат и подчертан практически такъв:

1. За пръв път у нас е проучен проблемът с акушерските и перинатални усложнения след прилагане на АРТ.
2. Оригинален принос с практическа насоченост е изработеният алгоритъм за проследяване на бременните след АРТ, насочен към откриването, профилактиката, проследяването и усложненията при бременни след АРТ.
3. Направен е опит да се открият специфични ултразвукови показатели за оценка на риска от усложнения при бременни след АРТ – вероятно по-нататъшни проучвания върху по-богат клиничен материал би успял да изолира такива.
4. Оригинален принос отново с практическо значение е установената корелация между дебелината на ендометриума и рискът от развитие на растежна ретардация на плода – повод да се приложат мероприятия за оптимизиране на ендометриума преди ембриотрансфер.
5. Направен е задълбочен анализ на неуспешните бременности след АРТ и причините за това.
6. Принос с потвърдителен характер е анализът на начините на родоразрешение при бременните след АРТ – по-чест избор е оперативното родоразрешение.
7. Поставен е акцент върху етиологични фактори, които имат принос към усложняването на бременностите след АРТ с гестационен диабет, прееклампсия, вътреутробна растежна ретардация на плода.

Научна дейност

Д-р Мариета Тодорова Искилиева има 5 публикации в научни списания, една от които на английски и една постерна презентация на международен научен форум.

Интересите на д-р Искилиева са насочени към високорискова бременност, пренатална медицина и феталната морфология, проследяване на бременности при пациенти след АРТ процедури.

Заключение

Познавам Д-р Мариета Искилиева като много добър акушер-гинеколог и колега, работеща добре в екип. Оценявам високо професионалните и личностните ѝ качества, както и научният ѝ и академичен интерес. Намирам разработения от нея дисертационен труд за много стойностен и актуален. Смятам, че отговаря на наукометричните критерии, както и на Правилника за академично развитие на Медицински Университет – Варна за присъждане на научно-образователна степен „Доктор“.

Препоръчвам на членовете на уважаемото жури да гласуват положително за присъждане на научно-образователна степен „Доктор“ по научната специалност „Акушерство и гинекология“ на Д-р Мариета Тодорова Искилиева.

Дата: 6.08.2020 г.

Рецензент:

Доц. Д-р Мария Юнакова, д.м.

